

steber, odličen dobrotnik „Glasbeni Matici“, na čemer mu bodi iskrena hvala in slava!

Glasbena matica se je vseskozi držala pravil: delati na to, da vzraste slovenska glasbena literatura, na svitlo dajati kompozicije za cerkev, šolo in dom. V 3. občem zboru obljubljen zbirke šolskih pesni „Glasbena Matica“ ni mogla na svitlo dati; gosp. skladatelja so nekaj pesniki zadržavali z obljubljenimi pesnimi, nekaj ni bilo tvarine še dogotovljene, kajti načrt je bil jako obširen z ozirom na različne učne stopinje in razrede, zato je društvo moralo za časa skrbeti, da spravi druge muzikalije na svitlo; to pa in okoliščina, da je „Matici“ vedno manj podpore prihajalo od udov, je dalo gosp. skladatelju po dovršenem delu povod, da je sam na svitlo dal in založil lepo delo, ki je domači glasbeni literaturi na vso čast, ter ima slovenska ljudska šola prijetno dolžnost, da hvaležna ostane požrtvovalnemu gospodu skladatelju za izdaje.

Za cerkev „Glasbena Matica“ ni mnogo izdala, ker se je ustanovilo Cecilijansko društvo z odločnim namenom, skrbeti za cerkveno petje in godbo. Vendar „Glasbena Matica“ ne misli skrbeti svojega delovanja, ona bode marveč i prihodnje izdajala slovenske kompozicije za cerkev. Najobilneje oskrbela je „Glasbena Matica“ pevstva društva in salon po izdajah četerospevov in pesni s spremljevanjem na glasoviru, ter je ustregla društvom in posameznim s potrebnim muzikalnim gradivom.“

Naj bi vrlemu društvu čedalje več dohajalo tudi finančne podpore! —

Književne stvari.

Vredništvu „Novic“ je došla z Dunaja nova nemška knjiga, zanimiva osobito onim, ki se zanimajo za časnike, ki v Avstriji in na Ogerskem izhajajo v različnih jezikih. Ime tej obširni knjigi, ki šteje 227 strani, je „Die Publicistik der Gegenwart“.

Ona nam razklada časniške razmere v cesarstvu avstrijsko-ogerskem (die Pressverhältnisse im Kaiserstaate Oesterreich Ungarn).

Knjiga imenuje 1022 časnikov, ki izhajajo v posameznih deželah avstrijsko-ogerskih v različnih jezikih, naj so politični ali nepolitični. Vsakemu časniku je kratka kritika dodana in povedano, ali je dnevnik, tednik itd., kolika mu je naročnina, koliko naročnikov šteje itd. Da tako obširno delo ni brez pomot, ni čuda, vendar smemo reči, da so založniki te „Publicistike“ si iskali zanesljivih sodelavcev povsod. V končnem pregledu kaže knjiga političnih katoliških časnikov 78, nekatiških pa 230, — nepolitičnih pa 714. Cena tej knjigi, ki se dobiva v agenturi Leona Wörla na Dunaji (Spiegelgasse 12) in v vseh večih bukvarnah, je 1 gld. 80 krajc.

Česar je o različnih časnikih težko kje drugod zvedeti, zve se iz te knjige, je tedaj priporočila vredna.

Šolske stvari.

* *Bolgarska narodna skupščina* je vkljub temu, da je vojaška dolžnost občna, sklenila, da se učitelji ljudskih šol ne jemljejo k vojakom.

* *Slovenskih dijakov* je po nam obližnjih gimnazijah in realkah, kakor je „Kres“ izračunal, najmanj 1450. Imeli bi toraj lahko pet slovenskih srednjih šol, na vsaki malo da ne tristo Slovencev.

Ni ne boj rodoljubov naših za narodnost našo nastal še le v novejših časih!

Da tudi pesniki slovenski so uže o pričetku tega stoletja nasproti vragom našim bojevali duševni boj za narodne pravice naroda svojega, to nam kaže med drugim tudi priprosta pesmica iz leta 1813. Modrinjaka, župnika pri sv. Miklavžu v Ljutomerskih goricah, natisnena v zbirki Stanko Vrazovi: „Gusle i Tambura“.

Ker je prilična tudi sedanjemu, času, naj jo natisnemo, da jo beró naši nemčurji. Glasí se tako-le:

Amico Zvetkoni. *)

Akrostikon.

Zadnji človek je na svéti,
Ki svoj rod za nič drži:
Zapstoj so mu rožni cvéti;
Njemu nikaj nediši.

V nadrah maternih se shrani,
V njeni reji se zredi;
Mačoho oslepno brani,
Mater pa za nič drži.

Erjav, kakti Judež bódi!
Naj te pes za plotom jé!
Med Slovence naj ne hodi,
Kdor je prav Slovenec né!

Ti prijatelj, Cvetko, jesi
Matrne dežele cvet;
Z Dornavske Kamérske vesi,
Z lukom zrejen, pa oplet.

Kókol nesi med pšenicoj,
Ščipek raseš zmed kopriv,
Kókol strga se že s klicoj,
Ščipek pa je ves pikljiv.

O! Kak ja želim Vam vživat
Dugo, podmesečni svét!..
Primic, Šmigoc, Cvetko vivat
Dosti dosti dugo lét!

Mnogovrstne novice.

* *Kraška burja* se je na sv. treh kraljev dan zalela dalječ okrog, a osobito je divjala v Trstu, kjer jo „Edinost“ tako-le opisuje: „Ob 4. uri popoldne je zrastle tako, da je ljudi metala, marsikdo je objel poulični kamen, da ga ni treščila ob zid. Stražniki javne varnosti so imeli polne roke, na bolj nevarnih krajih so spremljali ljudi. Okna so žvenketala, kakor bi se dvajsetice razsipale, korci raz streh so pádali; na železnici je prevrgla burja dva prazna vagona in na nadzorništveni hiši razkrila streho. Podirala je dimnike, tak se je zvalil pri necem peku v pritlično pekarijo, prebil je streho ter hudo poškodoval dva pekovska fanta, da so ju morali v bolnico nesti. Več hišam je olupila namet. Brzobjavne poteze so ležale na ulicah zamotane. Več ljudi je bilo deloma hudo, deloma lahko ranjenih, ker jih je burja neusmiljeno po tleh pometala. Nekega moža je burja v morje vrgla; ko mu je bližnja ladija sunila čoln, da se otme, prebrnil je silni piš čoln in moža, ki se je za nj prijel, pogreznil v mrzli grob. Nek kapitan Lloydovega parnika je hotel iti na parnik, pa tudi njega je pomela burja v morje, vendar so ga

*) „Prijatelju Cvetku“. Cvetko, prijatelj Modrinjakov, bil je župnik v Ptuiju.

hitro smrti oteli mornarji. Prebrnila je mnogo kočij in tudi tramvaj. Na morju pa je bilo strašno, ko sratka je bilo penasto. Več ladij je na jambore potegnili zastavo, kažoč, da so v nevarnosti. Piloti so imeli obilo nevarnega posla. Verige, ko noga debele, trgale so se kakor tanke niti, vrvi so pokale kakor pajčevina in ladije so v nekaterih krajih skupaj butale. Veliko ameriansko ladijo je burja zagnala daleč v plano morje, kotke so orale po morskih tleh in niso mogle pravega zatika dobiti; trabakola, naložena s prahom za avstrijsko vojaško mornarico, izgubila je sprednji jambor. Neko veliko prihajajočo ladijo je bilo popoldne videti, a nič se ne vé, je li srečno kam dojadrala ali ne. V Piranu je butila ob breg grška ladija „Evangelista“, iz Trsta je odplul takoj majhen parnik z rešili. Povsod je naredila burja škodo, zelje je iz njiv rovala in glave daleč po zraku nosila; bila je strašna noč, hiše so se tresle, kakor bi bil potres.“

* *Dekletu, ki hoče biti dobra žena*, daje mati v Arabiji te svete: „Sedaj zapuščaš one, kateri so te rodili; greš iz gnjezda, katero te je dolgo čuvalo, iz katerega si se vzdignila, da si se naučila hoditi. Združiti se hočeš z možem, katerega še ne poznaš; svetujem ti, da si mu sužnjica, ako hočeš, da bode on tebi sluga; bodi zadovoljna z malim, pazi zmerom na ono, česar v njegovih očeh zapaziš, in glej, da on nikdar pri tebi ne zapazi kakega hudobnega dela; hrani ga in brani, varuj ga, kedar spi, kajti glad provzročuje nezadovoljnost in nespanje dela človeka čmernega. Skrbi za imek tebe, bodi z njegovimi ljudmi dobra. Ne raznašaj domačih reči na tuje jezike in ne govori laži; za njegove skrivnosti bodi nema; kedar je on vesel, ne bodi ti tužna, in kedar je on žalosten, ne razodevaj ti svoje radosti. Če se bodeš ravnala po mojih besedah, bode te blagoslovil Alah, in pričakuj, da bodeš srečna.“

Naši dopisi.

Z Dunaja 16. jan. — „Sic transit gloria mundi“ — si morajo nemški liberalci zdaj o sebi reči, ko so videli, da jim je tudi zadnja rovarija spodletela — gonja kmetov zoper ministerstvo in konservativno večino državnega zbora. Le še eno bilko imajo, na kateri visijo nade liberalcev in ta je, da pričakujejo razdora konservativne stranke, da jim on pomaga, da zopet pridejo „na konja“. Al varajo se, kajti naša stranka ne dela politike — brez prevdarka. — Kakor je nas, tako gotovo je tudi Vas iznenadila uradna „Wiener Zeitg.“, ki je včeraj prinesla novico, da sta minister pravosodja baron Streit in pa minister trgovstva vitez Kremer stopila iz ministerstva in da je na mestu Kremerja imenovan baron Pino za ministra trgovstva, dr. Pražaku pa je izročeno vodstvo ministerstva pravosodja. Tem bolj je nas iznenadilo to imenovanje, ker par dni poprej je dunajski dopisnik „Politike“ poročal, da je imel z grofom Taaffe-om pogovor in da mu je ta zatrdil, da o nobeni, tudi o parcijelni ministerski krizi ni duha ne sluha (absolut keine Rede). Po takem ali minister sam ni vedel, pri čem da je, ali da je dopisnik le otrobe vezal, da bi celo stran papirja napolnil, kakor je večidel navada pri tacihi časnikih, ki vsak dan izhajajo in sila pritiska vrednike, da vsakojake dnevne drobtine po ulicah pobirajo, da le napolnijo list. Drugače si mi „Politikinega“ poročila o razgovoru z grofom Taaffe-om o ministerski krizi tolmačiti ne moremo. Dunajska „Wiener Zeitg.“ je, kakor rečeno, 15. dne t. m. objavila dovršeno krizo. Imenovanje dr. Pražaka za „voditelja“ ministerstva pravosodnega, a ne odločno

za ministra pa zopet kaže, kako rahlo postopa grof Taaffe, da nikogar ne uzmehi, kajti dr. Pražak je Čeh in Slovanom priljubljen. Ali ima bar. Pino, pred Pretisom ces. namestnik v Trstu, posebno spretnost o trgovstvu, ne vemo, o tem pa se menda ne motimo, da je Taaffe-u ves udan. — S tako ponovljenim ministerstvom stopi vlada pred državni zbor, ki se prične 18. dne t. m. — V zbornico gospôsko ni še imenovanih novih gospodov, ki bi nekoliko spremenili sedanji obraz tej zbornici, kateri je dozda bil komandant Schmerling, zagrizeni protivnik Taaffe-ove politike. — Popis ljudstva je tudi tukaj končan. To vam je tukaj zarad „občevalnega jezika“, kakor povsod, laži na cente. 13. dne t. m. je bil razglašen rezultat popisa vseh dunajskih okrajev, po katerem ima Dunaj 707.532 stanovnikov, po takem 100.018 več, kakor po popisu od leta 1869.

Iz Ljubljane. — Naši državni poslanci so v ponedeljek se podali na Dunaj v državni zbor. Vošili smo jim pri odhodu „dobro srečo“, da bi narodu našemu priborili, kar mu gre o narodnih zadevah in česar potrebuje za telesni blagostan.

— Danes zjutraj je prišel gosp. deželni predsednik Winkler z Dunaja v Ljubljano nazaj, kamor se je podal danes teden. — Prihodnjo soboto bode pri njem velika soareja s plesom.

— Dvorni svetnik vitez dr. Kaltenegger, ki je uže več dni na Dunaji, da ondi prevzame opravila svoje nove službe, se ni še vrnil v Ljubljano nazaj.

— (Iz odborovih séj družbe kmetijske 12. decembra l. l. in pa 2. januarija t. l. — Konec.) Gosp. Jerič, prvomestnik čebelarskega društva, je odboru izročil poročilo o lanskem shodu nemških in avstrijskih čebelarjev v Koloniji, katerega se je tudi on z državno popotno podporo udeležil; odbor sklene, da bo to poročilo predložil sl. ministerstvu kmetijstva; gosp. Jerič pa je obljubil v „Čebeli“ podati poročilo bistvenih stvari onega shoda. — Vsled poročila kmetijske podružnice v Senožečah se sklene, ker je pravilni čas upravnistva sedanjega podružničnega odbora uže davno potekel, da se priredijo nove odberove volitve. — Prošnji dveh novih sirarskih združenj v Bohinji (v Jereki in Podjelu) za državno podporo prvih potrebščin se s toplim priporočilom izroči sl. ministerstvu kmetijstva. — Potopis gosp. Mesarja, prvomestnika podružnice kmetijske bohinjske, o sirarskem podučevanju lanskega leta se izroči z računskim poročilom sl. ministerstvu kmetijstva. — Ogersko ministerstvo kmetijstva prosi odbor, naj mu naznani, kje in kedaj se bodo na Kranjskem preiskavali privatni plemenski žebci, ker vlada ogerska želi težjih (noriških) žebcev za pleme nakupiti; odbor je ministerstvu vstregel z odgovorom. — Poročilo g. župnika Kosmača o senožeškem močilu se izroči močvirskemu odboru v presojo. — Prošnja gospodarja Jož. Zelka iz Male pristave za državno podporo zboljšane gozda in pašnika se sl. ministerstvu kmetijstva izroči s priporočilom. — Vsled poročila gospoda Ogulina, po katerem bi za odvrnitev trtne uši od dolenskih vinogradov koristno bilo omisliti si grozdnih pešek amerianskih trt, se sklene, od sl. ministerstva kmetijstva pozvedeti, ali bi na podlagi dosedanjih skušnj se priporočala setev amerianskih grozdnih pešek. — Za ude družbe kmetijske so bili sprejeti na predlog podružnice metliške gospodje: Jenko Ludovik, kaplan, Malenšek Martin, kaplan, Šetina Franjo, učitelj, in Zaman Andrej, kaplan, vsi iz Črnomlja, — Ogrinc Viljem, c. kr. okrajni sodnik, Papa Franjo, nadučitelj, Šturm Venceslav, učitelj, in Trček Michael, učitelj, vsi iz Metlike; — na predlog podružnice